

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2016. gada 17. martā*

Ārpuslīgumiskā atbildība — Dzīvnieku veselība — Putnu gripas kontrole — Aizliegums Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus — Regula (EK) Nr. 318/2007 un Īstenošanas regula (ES) Nr. 139/2013 — Pietiekami būtisks tiesību normu, ar kurām privātpersonām piešķir tiesības, pārkāpums — Acīmredzama un smaga novērtējuma brīvības robežu neievērošana — Samērīgums — Rūpības pienākums — Pamattiesību hartas 15.–17. pants

Lieta T-817/14

Zoofachhandel Züpkle GmbH, reģistrēta Vēzelē (Vācija),

Zoohaus Bürstadt, Helmut Ofenloch GmbH & Co. KG, reģistrēta Birštādē (Vācija),

Zoofachgeschäft – Vogelgroßhandel Import-Export Heinz Marche, reģistrēta Heinsbergā (Vācija),

Rita Bürgel, ar dzīvesvietu Utlēbenē (Vācija),

Norbert Kass, ar dzīvesvietu Altenbekenē (Vācija),

ko pārstāv *C. Correll*, advokāts,

prasītāji,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *B. Eggers* un *H. Kranenborg*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību par zaudējumu atlīdzību, lai saņemtu atlīdzību par zaudējumiem, kādi prasītājiem esot nodarīti kopš 2010. gada 1. janvāra, pieņemot aizliegumu importēt Eiropas Savienībā notvertus savvaļas putnus, kas esot ietverts, pirmkārt, Komisijas 2007. gada 23. marta Regulā (EK) Nr. 318/2007, ar ko nosaka dzīvnieku veselības nosacījumus dažu putnu ievēšanai Kopienā un attiecīgos karantīnas nosacījumus (OV L 84, 7. lpp.), un arī Komisijas 2013. gada 7. janvāra Īstenošanas regulā (ES) Nr. 139/2013, ar ko nosaka dzīvnieku veselības nosacījumus dažu putnu ievēšanai Savienībā un attiecīgos karantīnas nosacījumus (OV L 47, 1. lpp.).

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *D. Gracijas* [*D. Gratsias*], tiesneši *M. Kančeva* [*M. Kancheva*] (referente) un *K. Veters* [*C. Wetter*],

* Tiesvedības valoda – vācu.

sekretārs E. Kulons [*E. Coulon*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

Iepazīstināšana ar prasītājiem

- 1 Prasītāji *Zoofachhandel Züpke GmbH, Zoohaus Bürsstadt, Helmut Ofenloch GmbH & Co. KG, Zoofachgeschäft – Vogelgroßhandel Import-Export Heinz Marche, Rita Bürgel* un *Norbert Kass* ir dzīvnieku tirgotāji, kuri ir reģistrēti vai arī tiem ir dzīvesvieta Vācijā un kuri nodarbojas vai nodarbojās ar savvaļā notvertu savvaļas putnu, kas ir paredzēti kā dekoratīvs elements turēšanai būros, piemēram, papagaiļu, importu Eiropas Savienībā.

Par Direktīvu 91/496/EEK un Direktīvu 92/65/EEK

- 2 1991. gada 15. jūlijā Eiropas Kopienu Padome, pamatojoties uz EKL 37. pantu, ar kuru tiek reglamentēta kopējā lauksaimniecības politika, pieņēma Direktīvu 91/496/EEK, ar ko nosaka principus attiecībā uz tādu dzīvnieku veterināro pārbaūžu organizēšanu, kurus Kopienā ievie no trešām valstīm, un ar ko groza Direktīvu 89/662/EEK, Direktīvu 90/425/EEK un Direktīvu 90/675/EEK (OV L 268, 56. lpp.). Direktīvas 91/496 10. panta 3. punktā ir atsauce uz tās B pielikumu attiecībā uz vispārīgajiem nosacījumiem, kas ir jāievēro karantīnas centriem.
- 3 1992. gada 13. jūlijā Padome pieņēma Direktīvu 92/65/EEK, ar ko paredz veterinārsanitārās prasības attiecībā uz tādu dzīvnieku, spermas, olšūnu un embriju tirdzniecību un importu Kopienā, uz kuriem neattiecas veterinārsanitārās prasības, kas paredzētas īpašos Kopienas noteikumos, kuri minēti Direktīvas 90/425/EEK A pielikuma I iedaļā (OV L 268, 54. lpp.). Direktīvā 92/65 ir noteiktas īpašas prasības, kas ir jāizpilda valstīm un izcelsmes saimniecībai, paredzēti noteikumi par dzīvnieku veselības sertifikātiem, kas jāpievieno importētajiem dzīvniekiem, un noteikts, kādas pārbaudes ir jāveic dzīvniekiem. Minētās direktīvas 17. panta 2. un 3. punktā būtībā ir paredzēts, ka tikai tie dzīvnieki, kas nāk no trešās valsts, kura ir ietverta to trešo valstu vai trešo valstu daļu sarakstā, kas sniedz garantijas, kuras ir līdzvērtīgas prasībām, kas ir piemērojamas tirdzniecībai Savienībā, var tikt importēti Savienībā un ka var noteikt īpašas dzīvnieku veselības prasības, kas paredzētas īpaši, lai aizsargātu Savienību no dažām eksotiskām slimībām.

Par EFSA 2005. gada atzinumu

- 4 2005. gada 14. un 15. septembrī pēc Eiropas Kopienu Komisijas 2004. gada lūguma Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (*EFSA*) sniedza zinātnisku atzinumu par dzīvnieku veselības un labturības aspektiem saistībā ar putnu gripu (*The EFSA Journal* (2005) 266, 1.–21. lpp.; turpmāk tekstā – “*EFSA* 2005. gada atzinums”). Ņemot vērā *EFSA* piešķirtās pilnvaras, tā šajā atzinumā lēma tikai par Savienības mājputnu risku inficēties ar putnu gripu.

- 5 Sava 2005. gada atzinuma ievaddaļā *EFSA* atgādina, ka putnu gripa mājputniem izpaužas divās dažādās klīniskajās formās kā ļoti patogēna putnu gripa (turpmāk tekstā – “*IAHP*”) un zemi patogēna putnu gripa (turpmāk tekstā – “*IAFP*”). *IAHP* izraisa H5 un H7 apakštipa vīrusi, kam piemīt dažas molekulāras īpašības, kuras var izraisīt sistēmisku infekciju un kuras nav raksturīgas *IAFP*. H5N1 vīruss ir viens no šiem apakštipa vīrusiem, kas izraisa *IAHP*.
- 6 *EFSA* arī norādīja, ka neilgi pirms tās atzinuma sniegšanas pēc neparastās vīrusa H5N1 endēmijas mājputnu vidū dažās Āzijas valstīs ar minēto vīrusu tika inficēta savvaļas putnu populācija – gan nometnieki, gan migrējošie putni. Šī epidemioloģiskā situācija, kas, kā uzskata *EFSA*, nekad iepriekš nebija radusies, varēja izraisīt pandēmisku vīrusu cilvēkiem un radīt neparedzamas sekas. Tomēr, ņemot vērā, ka nav zināšanu attiecībā uz *IAHP* tipa infekcijām savvaļas putnu vidū, *EFSA* uzskatīja, ka situācijas un prognožu par infekcijas turpmāku attīstību novērtējums nevar tikt pamatots ar pietiekamiem zinātniskiem datiem.
- 7 Runājot par risku, ko Savienības mājputniem rada putni būros, to skaitā it īpaši dekoratīvie putni un lolojumputni, *EFSA* uzskatīja, ka šie putni var tikt inficēti ar vīrusiem, kas izraisa putnu gripu, tostarp H5 un H7 tipa vīrusiem, un tādējādi importa gadījumā radīt šo vīrusu ievazāšanas Savienībā risku.

Par Lēmumu 2005/760/EK un paredzēto pasākumu darbības pagarināšanu

- 8 2005. gada 27. oktobrī Komisija pieņēma Lēmumu 2005/760/EK par dažiem aizsardzības pasākumiem attiecībā uz nebrīvē turētu putnu ieviešanu saistībā ar aizdomām par *IAHP* dažās trešās valstīs (OV L 285, 60. lpp.), ar ko tika apturēts dzīvu putnu, izņemot mājputnus, imports Savienībā. Šie pasākumi bija jāpiemēro līdz 2005. gada 30. novembrim.
- 9 Pasākumi, kas tika apstiprināti Lēmumā 2005/760, ar dažādiem Komisijas lēmumiem tika grozīti un pagarināti līdz 2007. gada 30. jūnijam, pēdējais darbības pagarinājums tika paredzēts ar 2007. gada 23. marta Lēmumu 2007/183/EK, ar ko groza Lēmumu 2005/760 (OV L 84, 44. lpp.).

Par EFSA 2006. gada atzinumu

- 10 2006. gada 27. oktobrī, atbildot uz Komisijas 2005. gada 25. aprīļa lūgumu, *EFSA* sniedza zinātnisku atzinumu par apdraudējumu dzīvnieku veselībai un labturībai, ko rada savvaļas putnu, kas nav mājputni, imports Savienībā (*The EFSA Journal* (2006) 410, 1.–55. lpp.; turpmāk tekstā – “*EFSA* 2006. gada atzinums”). Tajā tā sniedza vairākus ieteikumus savvaļā notvertu putnu veselībai un labturībai un izvērtēja dažādus infekcijas izraisītājus putnu vidū, tostarp putnu gripu.
- 11 Runājot par aspektiem, kas ir saistīti ar veselību, *EFSA* uzskatīja, ka iespēja, ka infekcijas izraisītāji Savienībā tika ievazāti pēc notverto savvaļas putnu izlaišanas no karantīnas, mainās no “ļoti nelielas” līdz “ļoti lielai”. Tā uzskatīja, ka iespēja, ka notverts savvaļas putns ir ticis inficēts, to izlaižot no karantīnas, atšķiras atkarībā no sugas un ir atkarīga no inficēšanās iespējamības pirmsklīniskās stadijās. Pamatojoties uz šiem secinājumiem, *EFSA* ieteica, ka vajadzība turpināt notvertu savvaļas putnu importu ir rūpīgi jāpārbauda. Tā arī norādīja, ka savvaļas putni infekciju var iegūt netiešas inficēšanās ceļā no citiem inficētiem savvaļas putniem, inficētas vides vai inficētiem mājputniem.
- 12 Turklāt *EFSA* norādīja, ka 95 % no Savienībā importētajiem putniem ietilpst vienā no trim dzimtām, ko attiecīgi veido zvirbuļveidīgie (64 %), papagaiļveidīgie (17 %) un vistveidīgie (14 %), ka 2005. gadā 88 % savvaļas putni tika importēti no Āfrikas un 78 % – no piecām Āfrikas valstīm un ka, vispārēji runājot, notverti putni ir lētāki par nebrīvē audzētiem putniem.
- 13 Īpaši runājot par putnu gripu, *EFSA*, pirmkārt, uzskatīja, ka putnu sugām, kas ir importētas lielākā skaitā, proti, zvirbuļveidīgajiem un papagaiļveidīgajiem, nav būtiskas nozīmes putnu gripas epidemioloģijā. Tā arī norādīja, ka visiem vīrusiem, kas izraisa *IAHP*, putnu vidū ir ierobežota

zoonozes rašanās varbūtība. Tomēr EFSA uzskatīja, ka, tā kā putnu gripas vīrusa genoms vai tā daļa iepriekš ir bijuši iesaistīti būtiskās pandēmijās, bet atzinuma sagatavošanas brīdī – vīrusa H5N1 pandēmijā, pienācīga uzraudzības programma varētu novērst, ka putnu gripas vīrusi iekļūst Savienībā ar likumīgi importēto putnu starpniecību.

- 14 Turklāt EFSA norādīja, ka īpaši attiecībā uz zvirbuļveidīgajiem un vistveidīgajiem vīrusiem, kas izraisa IAHP, ir ļoti īsi inkubācijas un klīniskie periodi, kas izraisa augstu mirstību dažu dienu laikā, kaut gan attiecībā uz zosveidīgajiem inkubācijas periods var būt arī daudz ilgāks. Turklāt tā uzskatīja, ka, ņemot vērā īso inkubācijas periodu, putnam, kas nonācis karantīnā, inficēts ar putnu gripas vīrusu, vai kas ar šo vīrusu ir inficējies karantīnas perioda laikā, būtu klīniskas pazīmes karantīnas periodā. Tādējādi tā uzskatīja, ka iespēja, ka šāds putns tiks izlaists no karantīnas, neatklājot infekciju, ir neliela vai pat ļoti neliela. Tomēr tā norādīja, ka pastāv risks, ka putni, kurus skārušas subklīniskas infekcijas, no karantīnas tiks izlaisti inficēti.
- 15 Visbeidzot EFSA, ņemot vērā risku ievazāt būtiskus infekcijas izraisītājus Savienībā, ieteica rūpīgi izvērtēt vajadzību turpināt savvaļas putnu importu un priekšroku dot olu importam. Turklāt tā ieteica regulāri novērtēt risku ievazāt infekcijas slimības, lai noteiktu augsta riska zonas un valstis, kā arī augsta riska sugas, jo tās dažādos laikos atšķiras.

Par Regulu (EK) Nr. 318/2007

- 16 2007. gada 23. martā Komisija pieņēma Regulu (EK) Nr. 318/2007, ar ko nosaka dzīvnieku veselības nosacījumus dažu putnu ievēšanai Kopienā un attiecīgos karantīnas nosacījumus (OV L 84, 7. lpp.). Šīs regulas tiesiskais pamats bija Direktīvas 91/496 10. panta 3. punkta otrā daļa un 4. punkta pirmā daļa, kā arī Direktīvas 92/65 17. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 3. punkts un 18. panta 1. punkta pirmais un ceturtais ievilkums. Saskaņā ar šīs regulas 20. pantu tā ir stājusies spēkā 2007. gada 1. jūlijā.
- 17 Regulas Nr. 318/2007 preambulas 4., 5. un 8.–10. apsvērumi ir šādi:
- “(4) Lai uzskaitītu draudus, ko rada nebrīvē esošu putnu ievēšana, Komisija 2005. gada 13. aprīlī pieprasīja, lai [EFSA] sniegtu zinātnisku atzinumu par draudiem, ko rada savvaļā notvertu putnu un nebrīvē audzētu putnu ievēšana no trešām valstīm.
- (5) Pēc minētā pieprasījuma EPNI Dzīvnieku veselības un labturības zinātnes ekspertu grupa savā 2006. gada 26. un 27. oktobra sanāsmē pieņēma zinātnisku atzinumu par draudiem dzīvnieku veselībai un labturībai, kas saistīti ar savvaļas putnu, izņemot mājputnus, ievēšanu Savienībā. Minētais zinātniskais atzinums identificē iespējamus instrumentus un iespējamus risinājumus, ar ko var samazināt identificētos draudus dzīvnieku veselībai saistībā ar putnu, izņemot mājputnus, ievēšanu.
- [..]
- (8) Viens no EPNI zinātniskā atzinuma ieteikumiem attiecas uz kontroli, ko veic trešās valstīs, kuras uz Savienību eksportē putnus, izņemot mājputnus. Uzlabojumiem eksporta punktā visvairāk būtu jāsamazina iespēja, ka konstatēs inficētus putnus, ko paredzēts ievest Savienībā. Minētā apsvēruma dēļ šajā regulā jānosaka ievēšanas nosacījumi, kas atļautu ievēšanu tikai no trešām valstīm, kam ir atļauja ievest Savienībā tādus putnus.
- (9) Cits EPNI ieteikums attiecas uz savvaļā notverto putnu ievēšanu. Zinātniskais atzinums norāda uz draudiem, ko izraisa putni, kas var inficēties laterālās izplatīšanās rezultātā no citiem inficētiem savvaļas putniem no inficētās vides, kā arī no inficētiem mājputniem. Ņemot vērā savvaļas

gājputnu būtisko ietekmi uz putnu gripas izplatīšanos no Āzijas uz Eiropu 2005. un 2006. gadā, ir lietderīgi ierobežot putnu, izņemot mājputnus, ievēšanu, atļaujot ievest tikai putnus, kas audzēti nebrīvē.

(10) Reti ir iespējams droši atšķirt savvaļā notvertus putnus no nebrīvē audzētiem putniem. Abu veidu putniem iespējams piemērot tādas marķēšanas metodes, ka tos nav iespējams atšķirt. Tāpēc ir lietderīgi ierobežot putnu, izņemot mājputnus, ievēšanu, atļaujot ievēšanu tikai no audzēšanas uzņēmumiem, kurus ir apstiprinājusi eksportētājas trešās valsts kompetentā iestāde, un noteikt zināmus obligātos nosacījumus tāda apstiprinājuma saņemšanai.”

18 Regulas Nr. 318/2007 1. pantā “Priekšmets” ir noteikts:

“Šajā regulā ir noteikti dzīvnieku veselības nosacījumi dažu putnu ievēšanai Savienībā no trešām valstīm un to daļām, kas minētas I pielikumā, un karantīnas nosacījumi šādai ievēšanai.”

19 Regulas Nr. 318/2007 2. pantā “Darbības joma” ir noteikts, ka šī regula attiecas uz putnu sugu dzīvniekiem, izņemot mājputnus.

20 Regulas Nr. 318/2007 4. pantā “Apstiprināti audzēšanas uzņēmumi” būtībā ir noteikts, ka putnu ievēšana no audzēšanas uzņēmumiem, kurus ir apstiprinājusi kompetenta izcelsmes trešās valsts iestāde, ir atļauta ar nosacījumu, ka šī minētā iestāde ievēro šīs regulas II pielikumā noteiktos apstiprinājuma nosacījumus un apstiprinājuma numuru paziņo Komisijai.

21 Regulas Nr. 318/2007 5. pantā “Ievēšanas nosacījumi” ar grozījumiem ir noteikts:

“Putnu ievēšana ir atļauta tikai tad, ja putni atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) putni ir nebrīvē audzēti [kas šīs pašas regulas 3. panta c) punktā definēti kā “putni, kas nav notverti savvaļā, bet ir dzimuši un audzēti nebrīvē no vecākiem, kas sapārojās vai saņēma nebrīvē citā veidā nodotas gametas”];
- b) putnu izcelsmei jābūt I pielikumā minētās trešās valstīs vai to daļās;
- ba) putni ir no apstiprinātiem audzēšanas uzņēmumiem, kuri atbilst 4. pantā minētajiem nosacījumiem;
- c) no 7 līdz 14 dienām pirms nosūtīšanas putniem tika veikti laboratorijas vīrusu noteikšanas testi, un tie uzrādīja negatīvu rezultātu uz jebkuru putnu gripas un Ņūkāsas slimības vīrusu;
- d) putni nav vakcinēti pret putnu gripu;
- e) putnu sūtījumam ir pievienots dzīvnieku veselības sertifikāts saskaņā ar III pielikumā esošo paraugu (“dzīvnieku veselības sertifikāts”);
- f) putnus identificē ar individuālu identifikācijas numuru [..].”

22 Regulas Nr. 318/2007 11. panta “Karantīnas noteikumi” 1. punktā ir paredzēts:

“Putni jātur karantīnā apstiprinātā karantīnas punktā vai centrā (“karantīna”) vismaz 30 dienas.”

- 23 Regulas Nr. 318/2007 I pielikumā “To trešo valstu saraksts, kuras var izmantot III pielikumā minēto dzīvnieku veselības sertifikātu” ir noteikts:

“Trešās valstis vai to daļas, kas uzskaitītas Komisijas Lēmuma 2006/696/EK I pielikuma I daļas tabulā 1. un 3. slejā, ja minētās tabulas 4. slejā ir paredzēts veterinārās apliecības paraugs vaislas vai produktīvajiem mājputniem, kas nav skrējējputni (BPP).”

- 24 Regulas Nr. 318/2007 I pielikumā minētais Komisijas 2006. gada 28. augusta Lēmums 2006/696/EK par to trešo valstu saraksta izveidošanu, no kurām drīkst ievest un tranzītā caur Kopienu pārvadāt mājputnus, inkubējamas olas, diennakti vecus cāļus, mājputnu, skrējējputnu un savvaļas medijamo putnu gaļu, olas un olu produktus un noteiktas bezpatogēnu olas, un par spēkā esošajiem veterinārās sertifikācijas noteikumiem un Lēmuma 93/342/EEK, Lēmuma 2000/585/EK un Lēmuma 2003/812/EK grozījumiem (OV L 295, 1. lpp.), tika atcelts un aizstāts ar Komisijas 2008. gada 8. augusta Regulu Nr. 798/2008 par to trešo valstu, teritoriju, zonu un nodalījumu saraksta izveidošanu, no kuriem atļauts importēt un tranzītā caur Kopienu pārvadāt mājputnus un mājputnu produktus, un par veterinārās sertifikācijas noteikumiem (OV L 226, 1. lpp.), kas vairākkārt tika grozīta.

Par EFSA 2008. gada atzinumu

- 25 2008. gada 7. maijā, atbildot uz Komisijas 2007. gada lūgumu, *EFSA* sniedza atzinumu par putnu gripas ietekmi uz dzīvnieku veselību un labturību un tās ievazāšanas Eiropas Savienības putnu fermās risku (*The EFSA Journal* (2008) 715, 1.–161. lpp.; turpmāk tekstā – “*EFSA* 2008. gada atzinums”). Komisija esot uzdevusi *EFSA* apkopot galvenos tās iepriekšējo atzinumu secinājumus un ieteikumus un, ņemot vērā jaunākās zinātniskās atziņas, atkārtoti izvērtēt putnu gripas izplatīšanās Eiropas putnu fermās risku. Ņemot vērā, ka tika pieņemta Regula Nr. 318/2007, vīrusa, kas izraisa *IAFP* vai *IAHP*, veicot notvertu savvaļas putnu importu, kas šobrīd ir aizliegts, ievazāšanas risks netika īpaši atkārtoti izvērtēts.
- 26 Vispirms *EFSA* norādīja, ka, pamatojoties uz vīrusu celmu analizēm Savienības dalībvalstīs, visi mājputnos un savvaļas putnos kopš 2006. gada konstatētie vīrusi ir cieši saistīti. Attiecībā uz patogēnēzi un pārnēsājamību tā uzskatīja, ka vīruss H5N1 joprojām var izraisīt būtisku mirstību savvaļas putnu populācijas vidū, un norādīja, ka no eksperimentāliem pētījumiem izriet, ka dažas sugas var būt inficētas, arī neizrādot klīniskas pazīmes.
- 27 Turklāt attiecībā uz iespēju, ka savvaļas putni varētu pārnēsāt putnu gripu, *EFSA* atgādināja, ka šie putni minētajā pārnēsājamības procesā bija iesaistīti Āzijā, Tuvajos Austrumos, Eiropā un Āfrikā. Lai gan kopš tās 2006. gada ziņojuma eksperimentālai inficēšanai tika pakļauts relatīvi neliels sugu skaits, tomēr tā norādīja, ka savvaļas putni, kas bija iesaistīti šajā pārnēsāšanā, aptvēra lielāku sugu skaitu, nekā iepriekš tika aprēķināts, it īpaši, izplatot inficētus ekskrementus vai nu pirms simptomiem, vai pat bez simptomiem. Ņemot vērā savvaļas putnu vidū novēroto vīrusa H5N1 infekciju skaitu laikā no 2006. līdz 2008. gadam, šķita, ka iespēja, ka savvaļas putni varētu pārnēsāt *IAHP*, drīzāk ir “pastāvīgs”, nevis ļoti rets vai ļoti biežs notikums. Tā kā nevar izslēgt, ka kopš 2006. gada minētais vīruss pastāvīgi ir sastopams savvaļas putnu populācijā, vīruss var izplatīties nenosakāmā apmērā. *EFSA* uzskatīja, ka tādējādi ir “nepārtraukts” risks, ka inficētie savvaļas putni var inficēt Eiropas mājputnus.
- 28 Visbeidzot attiecībā uz iespēju, ka putnu gripa varētu tikt pārnēsāta, importējot savvaļas putnus no trešajām valstīm, *EFSA* konstatēja:

“Notvertie savvaļas putni rada *IAHP* pārnēsāšanas risku. Noteikumi par notvertu putnu importu un karantīnu ir tikuši pārskatīti un pastiprināti, un šobrīd [importēt] var tikai nebrīvē audzētus putnus no ierobežotā valstu sarakstā iekļautiem apstiprinātiem audzēšanas uzņēmumiem. Tādējādi apdraudējumu rada tikai nelegāls imports.”

Par Īstenošanas regulu (ES) Nr. 139/2013

- 29 Komisijas 2013. gada 7. janvāra Īstenošanas regula (ES) Nr. 139/2013, ar ko nosaka dzīvnieku veselības nosacījumus dažu putnu ievēšanai Savienībā un attiecīgos karantīnas nosacījumus (OV L 47, 1. lpp.), stājās spēkā 2013. gada 12. martā.
- 30 Īstenošanas regula Nr. 139/2013, ar kuru tika atcelta Regula Nr. 318/2007, saskaņā ar tās preambulas 1. apsvērumu ir uzskatāma par šīs pēdējās minētās regulas “kodifikāciju”. Tādējādi Regulas Nr. 318/2007 preambulas 4., 5. un 8.–10. apsvērumi kļuva par Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 preambulas 3.–7. apsvērumu, savukārt pantu numerācija nav mainījusies. Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 I pielikumā šobrīd ir atsauce uz trešo valstu sarakstu, kas tika noteikts Regulā Nr. 798/2008 (skat. 24. punktu), tam pievienojot Argentīnas Republiku un Filipīnu Republikas reģionu.

Par 2013. gada spriedumu lietā ATC u.c./Komisija

- 31 2013. gada 16. septembra spriedumā *ATC u.c./Komisija* (T-333/10, Krājums, turpmāk tekstā – “spriedums lietā *ATC u.c.*”, EU:T:2013:451) Vispārējā tiesa (pirmā palāta) ar starpspriedumu nosprieda, ka, pieņemot gan Lēmumu 2005/760, gan turpmākos lēmumus par šī pirmā lēmuma darbības pagarināšanu, Komisija ir pieļāvusi vairākas pretlikumības, kas izpaužas kā samērīguma principa un rūpības pienākuma pārkāpumi, izraisot Savienības atbildību saistībā ar to zaudējumu atlīdzību, kas prasītājiem šajā lietā tika nodarīti, apturot savvaļas putnu no trešajām valstīm, kas ietilpst Starptautiskā Epizootiju biroja (*OIE*, šobrīd – Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija) reģionālajās komisijās (spriedums *ATC u.c.*, minēts iepriekš, EU:T:2013:451, 193. punkts).
- 32 Pārējā daļā, proti, attiecībā uz Regulu Nr. 318/2007, Vispārējā tiesa prasību noraidīja, tāpat nospriežot, ka, ņemot vērā šo prasītāju norādītos iebildumus, Komisija, pieņemot šo regulu, nav izdarījusi pietiekami būtisku tiesību normas, kura aizsargā privātpersonas, pārkāpumu, kas varētu izraisīt Savienības atbildību (spriedums *ATC u.c.*, minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 192. punkts). Attiecībā uz minētās regulas tiesiskumu Vispārējā tiesa konstatēja, ka minēto prasītāju norādītajos iebildumos nebija iekļauts samērīguma principa pārkāpums tieši aizlieguma Savienībā importēt savvaļas putnus ģeogrāfiskā tvēruma dēļ, tādēļ tai šāds jautājums nav uzdots un tai par to nav jālemj, pretējā gadījumā tā rīkotos *ultra petita* (spriedums *ATC u.c.*, minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 149. un 165. punkts).
- 33 2014. gada 17. septembra rīkojumā *ATC u.c./Komisija* (T-333/10, EU:T:2014:842) Vispārējā tiesa (astotā palāta), pieņemot zināšanai to, ka lietas dalībnieki ir vienojušies par to zaudējumu atlīdzināšanu, kas šiem prasītājiem radīti Lēmuma 2005/760 un lēmumu par tā darbības pagarināšanu prettiesiskuma dēļ, konstatēja, ka par šo prasību vairs nav jālemj.

Par EFSA 2014. gada atzinumu

- 34 2014. gada 15. decembrī, atbildot uz jaunu Komisijas tā paša gada pieprasījumu, *EFSA* sniedza atzinumu par augsti patogēnās putnu gripas H5N8 apakštipu (*The EFSA Journal* 2014;12(12):3941, 32. lpp.; turpmāk tekstā – “*EFSA* 2014. gada atzinums”).
- 35 Šajā jaunajā atzinumā *EFSA* norādīja, ka kopš attiecīgi 2014. gada janvāra un novembra Āzijas un Eiropas putnu fermās ir konstatēti gadījumi, kad mājputni ir inficējušies ar vīrusu H5N8. Tā kā vīrusa avots vēl nebija zināms, tā norādīja dažādas hipotēzes par inficēšanos, tostarp netiešu pārnēsāšanu, ko izraisījis cilvēks, transportlīdzekļi vai dzīvi dzīvnieki, un uzskatīja, ka tiešs kontakts ar savvaļas putniem fermās nav viena no ticamākajām hipotēzēm. Tomēr tā norādīja, ka, ņemot vērā šķietami vājo minētā vīrusa patogēniskumu dažām savvaļas putnu sugām, pastiprināta aktīva un pasīva šo putnu – dzīvu vai mirušu – uzraudzība uzlabotu izpratni par pārnēsāšanas uz mājputniem iespēju un atvieglotu mērķtiecīgu pasākumu izstrādi. Tā arī ziņoja, ka šis vīruss ir konstatēts Vācijas un Nīderlandes savvaļas putnu populācijās.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

- 36 2014. gada 18. decembrī Vispārējās tiesas kancelejā iesniedzot prasības pieteikumu, prasītāji cēla šo prasību par zaudējumu atlīdzību.
- 37 Prasītāji lūdz Vispārējo tiesu:
- piespriest Komisijai atlīdzināt zaudējumus, kas tiem esot nodarīti kopš 2010. gada 1. janvāra, pieņemot aizliegumu Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus, kas ir spēkā gandrīz visā pasaulē un kas esot noteikts Regulā Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulā Nr. 139/2013;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 38 Komisija lūdz Vispārējo tiesu:
- prasību noraidīt;
 - piespriest prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

- 39 Saskaņā ar LESD 340. panta otro daļu saistībā ar ārpusligumisko atbildību Savienība saskaņā ar vispārējiem tiesību principiem, kas ir kopīgi visu dalībvalstu tiesību sistēmām, novērš jebkādu kaitējumu, ko ir radījušas tās iestādes vai to darbinieki, pildot savus pienākumus.
- 40 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības ārpusligumiskā atbildība LESD 340. panta otrās daļas nozīmē par prettiesisku tās iestāžu vai struktūru rīcību iestājas tikai tad, ja ir izpildīti visi kumulatīvie nosacījumi, proti, Savienības iestādei vai struktūrai pārņemtas rīcības prettiesiskums, zaudējumu esamība un cēloņsakarība starp attiecīgo rīcību un norādīto kaitējumu (skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Konkrētāk, runājot par pirmo nosacījumu, kas attiecas uz attiecīgās iestādes vai struktūras prettiesisko rīcību, judikatūrā ir paredzēts, ka ir jābūt pierādītam pietiekami būtiskam tādas tiesību normas pārkāpumam, kurā piešķirtas tiesības privātpersonām. Izšķirošais kritērijs, kas ļauj uzskatīt, ka pārkāpums ir pietiekami būtisks, ir tas, ka attiecīgā Savienības iestāde vai struktūra acīmredzami un būtiski nav ievērojusi robežas, kas ir noteiktas tās rīcības brīvībai. Tikai tad, ja šai iestādei vai struktūrai ir tikai ierobežota rīcības brīvība vai tās nav vispār, vienkāršs Savienības tiesību pārkāpums var būt pietiekams, lai uzskatītu, ka pastāv pietiekami būtisks pārkāpums (skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 62. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Attiecībā uz kritēriju par pietiekami būtisku pārkāpumu piemērošanu šīs lietas kontekstā ir jāprecizē, ka iespējamam pietiekami būtiskam attiecīgo tiesību normu pārkāpumam ir jābūt balstītam uz acīmredzamu un smagu tās rīcības brīvības robežu neievērošanu, kas Savienības likumdevējam ir piešķirta, lai īstenotu savas pilnvaras kopējās lauksaimniecības politikas jomā atbilstoši LESD 43. pantam. Šīs rīcības brīvības izmantošana nozīmē Savienības likumdevēja vajadzību prognozēt un izvērtēt sarežģīta un nenoteikta rakstura ekoloģijas, zinātnes, tehnikas un ekonomikas attīstību (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 64. punkts un tajā minētā judikatūra). Šajā ziņā, lai gan Savienības iestādēm ir jāņem vērā pētījumi un zinātniskie atzinumi, politiskā izvēle, kas nosaka pienācīgu aizsardzības līmeni sabiedrībai, ir jāizdara minētajām iestādēm, nevis zinātniekiem (spriedums, 2013. gada 12. aprīlis, *Du Pont de Nemours (France)* u.c./Komisija, T-31/07, EU:T:2013:167, 270. punkts).

- 43 Turklāt ir jāatgādina, ka prasība par pietiekami būtisku Savienības tiesību pārkāpumu neatkarīgi no attiecīgā prettiesiskā tiesību akta rakstura paredz novērst tādu situāciju, ka risks atlīdzināt attiecīgo uzņēmumu apgalvotos zaudējumus kavētu attiecīgās iestādes iespējas pilnībā īstenot savu kompetenci vispārējās interesēs saistībā ar normatīvu aktu izstrādi vai ekonomiskās politikas izvēli, kā arī administratīvās kompetences jomā, tomēr neliekot privātpersonām ciest acīmredzamas vai nepiedodamas pienākumu neizpildes sekas (skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 65. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Šajā lietā prasītāji būtībā norāda, ka Komisija, pieņemdamā Regulu Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulu Nr. 139/2013, “de facto” ir ieviesusi aizliegumu Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus, kas ir spēkā gandrīz visā pasaulē, pieļaujot pietiekami būtisku atsevišķu tiesību normu, ar kurām tiem piešķirtas tiesības, pārkāpumu, tādējādi tiem nodarot reālus un droši zināmus zaudējumus.
- 45 Šajā ziņā ir jānorāda, ka prasītāji norāda uz Regulas Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 prettiesiskumu kopumā, neprecizējot konkrētas tiesību normas, no kurām izrietētu aizliegums Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus. Vispārējā tiesa tomēr uzskata, ka prasītāju argumentācija ir pietiekami skaidra, lai Komisija un Savienības tiesa varētu bez grūtībām identificēt minētās tiesību normas (pēc analogijas skat. arī spriedumu, 2006. gada 10. maijs, *Galileo International Technology* u.c./Komisija, T-279/03, Krājums, EU:T:2006:121, 47. punkts).
- 46 Vispirms ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā 39.–43. punktā izklāstītos principus, pastāv prettiesiska Komisijas rīcība.

Par prettiesiskas rīcības esamību

- 47 Lai noteiktu Komisijas prettiesiskas rīcības esamību, prasītāji būtībā izvirza trīs pamatus saistībā ar, pirmkārt, darījumdarbības brīvības, brīvības izvēlēties profesiju un tiesību uz īpašumu, kas nodrošinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 15.–17. pantā, būtisku pārkāpumu, otrkārt, būtisku samērīguma principa pārkāpumu un, treškārt, būtisku rūpības pienākuma pārkāpumu.
- 48 Vispārējā tiesa uzskata, ka secīgi ir jāizvērtē otrais, trešais un pirmais pamats.

Par otro pamatu saistībā ar samērīguma principa pārkāpumu

- 49 Ar otro pamatu prasītāji apgalvo, ka Komisija, pieņemot un atstājot spēkā Regulu Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulu Nr. 139/2013, ir būtiski pārkāpusi samērīguma principu. Tie šajā ziņā izvirza trīs iebildumus saistībā ar, pirmkārt, pārāk plašu aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus ģeogrāfisko tvērumu, ar kuru tiekot pārkāpts arī piesardzības princips, otrkārt, karantīnas kā mazāk saistoša putnu gripas kontroles līdzekļa nepiemērošanu un, treškārt, intensīvākas migrējošo putnu uzraudzības kā efektīvāka minētās kontroles līdzekļa nepiemērošanu.
- 50 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka samērīguma princips, kas ir viens no vispārīgajiem Savienības tiesību principiem un ir ietverts LES 5. panta 4. punktā, nozīmē, ka Savienības iestāžu tiesību akti nedrīkst pārsniegt to, kas ir atbilstošs un nepieciešams, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā noteiktos tiesiski pamatotos mērķus, ar to saprotot, ka, ja ir iespēja izvēlēties starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais, un tā radītie traucējumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniedzamajiem mērķiem. Attiecībā uz šāda principa īstenošanas apstākļu tiesas kontroli – ņemot vērā plašo rīcības brīvību, kas ir piešķirta Savienības likumdevējam kopējās lauksaimniecības politikas jomā, – tikai acīmredzama šajā jomā īstenošana pasākuma neatbilstība kompetentās iestādes izvirzītajam mērķim var ietekmēt šāda pasākuma likumīgumu. Tādējādi ir jānoskaidro nevis tas, vai Savienības likumdevēja veiktie pasākumi ir vienīgie vai labākie iespējamie, bet gan – vai tie ir vai nav acīmredzami neatbilstoši izvirzītajam mērķim (skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 98. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 51 Tāpat ir jāatgādina, ka piesardzības princips ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas izriet no LESD 11. panta, 168. panta 1. punkta, 169. panta 1. un 2. punkta un 191. panta 1. un 2. punkta un kas attiecīgajām iestādēm paredz pienākumu, istenojot savas ar attiecīgo tiesisko regulējumu piešķirtās pilnvaras, veikt pasākumus, kas ir piemēroti, lai novērstu atsevišķus iespējamus draudus sabiedrības veselībai, drošībai un videi, ar šo interešu aizsardzību saistītajām prasībām piešķirot prioritāru spēku pār ekonomikas interesēm Tādējādi, ja pastāv zinātniski neskaidri jautājumi par draudu cilvēka veselībai esamību vai pakāpi, piesardzības princips ļauj iestādēm veikt aizsardzības pasākumus, negaidot, ka pilnībā pierādīsies šo draudu esamība un smagums vai ka radīsies veselībai nelabvēlīgas sekas. Turklāt, ja sakarā ar nepietiekamu, nepārliciecināmu vai neprecīzu rezultātu vai pētījumu raksturu nav iespējams precīzi noteikt riska pastāvēšanu vai tā apmēru, bet pastāv iespēja, ka sabiedrības veselībai tiks nodarīts reāls kaitējums gadījumā, ja risks īstenotos, piesardzības princips pamato ierobežojošu pasākumu veikšanu ar nosacījumu, ka tie nav diskriminējoši un ir objektīvi (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 79.–81. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 Šajā lietā vispirms nav šaubu par to, ka Regulas Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 mērķis, ciktāl ar tām ir paredzētas dzīvnieku veselības prasības, skar cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzību, un šis ir leģitīms mērķis.
- Par pirmo iebildumu saistībā ar pārāk plašu aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus ģeogrāfisko tvērumu
- 53 Ar pirmo iebildumu prasītāji apgalvo, ka Regulai Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulai Nr. 139/2013 ir pārāk plašs ģeogrāfiskais tvērums, paredzot notvertu savvaļas putnu “pilnīgu tirdzniecības aizliegumu” visā pasaulē, lai gan saskaņā ar jaunākajām zinātniskajām atziņām, kuras kopš 2010. gada apkopo galvenokārt *OIE*, atsevišķas trešās valstis, it īpaši Dienvidamerikas un Okeānijas valstis, putnu gripa neesot skārusi. Galvenokārt pamatojoties uz spriedumu lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), tie norāda, ka minētajām regulām būtu jāpiemēro tāds pats samērīguma principa pārkāpuma pārāk plaša aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus ģeogrāfiskā tvēruma dēļ vērtējums, kādu Vispārējā tiesa minētajā spriedumā ir noteikusi attiecībā uz Lēmumu 2005/760 un veikto pasākumu pagarināšanu (skat. 8. un 9. punktu).
- 54 Turklāt prasītāji uzskata, ka Regulas Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 mērķis atbilstoši to tiesiskajam pamatam, proti, Direktīvai 91/496 un Direktīvai 92/65, esot nevis sniegt vienlīdzīgas garantijas trešajās valstīs, kā to norāda Komisija, bet gan piesardzības princips un cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzība pret inficēšanos ar putnu gripas vīrusu. Taču šie veselības aizsardzības mērķi neļaujot atteikties no jebkādas teritoriālas piesaistes un jebkāda konkrēta pārnēsāšanas no trešajām valstīm apdraudējuma, pamatojoties uz neskaidru izplatību pasaulē. Gluži pretēji, tikai tāds tiesiskais regulējums, kurā tiktu ņemtas vērā dažādas valstīm un kontinentiem atbilstošas konkrētas riska pakāpes, būtu saderīgs ar samērīguma un piesardzības principiem.
- 55 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.
- 56 Šajā gadījumā, pirmkārt, ir jāprecizē spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), konstatēto pretlikumību juridiskais tvērums, otrkārt, ņemot vērā samērīguma un piesardzības principus, jāizvērtē tiesiskā regulējuma, ar kuru paredzēti nosacījumi putnu importam Savienībā, it īpaši saistībā ar to audzēšanu nebrīvē un to importu no trešajām valstīm, kas var sniegt garantijas, kuras ir līdzvērtīgas Savienībā esošajām garantijām, likumību un, treškārt, jālemj par aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus, kas izriet it īpaši no Regulas Nr. 318/2007 5. panta un Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 5. panta, lasot tos kopā ar to 3. panta c) apakšpunktu, ģeogrāfiskā tvēruma samērīgumu šajā lietā (skat. 21. un 45. punktu).

- 57 Pirmkārt, attiecībā uz spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), konstatēto pretlikumību juridisko piemērojamību vispirms ir jāatgādina, ka Vispārējā tiesa tajā saistībā ar Regulas Nr. 318/2007 likumību nav lēmusi par iespējamu samērīguma principa pārkāpumu pārāk plaša aizlieguma importēt Savienībā notvertus savvaļas putnus ģeogrāfiskā tvēruma dēļ (skat. 32. punktu).
- 58 Turklāt jānorāda, ka pasākumi, kurus Vispārējā tiesa spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), noteica par nesamērīgiem to pārāk plašā ģeogrāfiskā tvēruma dēļ un atzina par prettiesiskiem, proti, pasākumi, kas bija paredzēti Lēmumā 2005/760 un kuru darbības laiks vēlāk tika pagarināts, bija aizsargpasākumi, kuru pamatā ir Direktīvas 91/496 18. panta 1. punkts.
- 59 Taču Direktīvas 91/496 18. panta 1. punkta piemērošanas nosacījums ir tāds, ka “zoonoze vai cita slimība [..], kura var radīt nopietnus draudus dzīvnieku vai cilvēku veselībai, izraisās vai izplatās kādās trešās valsts teritorijā”. Šādā gadījumā Komisija nekavējoties veic kādu no šiem pasākumiem – “[vai nu aptur] importu, kas nāk no visas attiecīgās trešās valsts vai no tās daļas un vajadzības gadījumā no tranzīta trešās valsts, [vai nosaka] īpašus nosacījumus attiecībā uz dzīvniekiem, kas nāk no visas attiecīgās trešās valsts vai no tās daļas”. Tādējādi šī tiesību norma attiecas uz konkrētu trešo valsti, kurā ir konstatēts veselības apdraudējums. Spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), Vispārējā tiesa no tā secināja, ka attiecīgajiem aizsargpasākumiem ir jābūt pietiekami tiešai saiknei ar “visu attiecīgo trešo valsti vai tās daļu” minētās tiesību normas izpratnē (spriedums *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 86. punkts).
- 60 Turpretī tiesiskajā pamatā, uz kuru ir balstītas Regula Nr. 318/2007 un Īstenošanas regula Nr. 139/2013, kam ir nozīme šajā lietā, nav nekādas atsauces uz konkrētu trešo valsti, kurā būtu konstatēts veselības apdraudējums. Direktīvas 92/65 17. panta 3. panta a) apakšpunktā drīzāk Komisijai tiek sniegts pilnvarojums paredzēt vispārējas dzīvnieku veselības prasības, nodrošinot, ka imports tiek veikts tikai no tām trešajām valstīm, “kuras dalībvalstīm un Komisijai var dot tādas garantijas par dzīvniekiem, spermu, olšūnām un embrijiem, kas ir līdzvērtīgas II nodaļā noteiktajām”. Tāpat, tā kā minētās direktīvas 17. panta 3. punkta c) apakšpunktā ir norāde uz “īpašām dzīvnieku veselības prasībām, kas paredzētas īpaši, lai aizsargātu [Savienību] no dažām eksotiskām slimībām, vai garantijas, kas līdzvērtīgas tām, kuras paredzētas šajā direktīvā”, tajā ir paredzētas arī vispārējas prasības no ģeogrāfiskā skatpunkta, neatsaucoties uz konkrētu trešo valsti. Arī citos minēto regulu tiesiskajos pamatos, proti, šīs direktīvas 18. panta 1. punkta pirmajā un trešajā ievilkumā, kā arī Direktīvas 91/496 10. panta 3. punkta otrajā daļā un 4. punkta pirmajā daļā, nav atsauces uz attiecīgo trešo valsti.
- 61 Tādējādi Regula Nr. 318/2007 un Īstenošanas regula Nr. 139/2013 nav aizsargpasākumi, bet gan tās atbilstoši to tiesiskajiem pamatiem nosaka visām trešajām valstīm vispārējas dzīvnieku veselības prasības dzīvnieku importēšanai Savienībā.
- 62 No tā izriet, ka Vispārējās tiesas pretlikumību konstatējumi spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), iekļaujas īpašā aizsargpasākumu kontekstā un nevar paši par sevi tikt pārnesti Regulā Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulā Nr. 139/2013.
- 63 Otrkārt, attiecībā uz tiesiskā regulējuma, ar kuru paredzēti nosacījumi putnu importam Savienībā, it īpaši saistībā ar to audzēšanu nebrīvē un to importu no trešajām valstīm, kas var sniegt garantijas, kuras ir līdzvērtīgas Savienībā esošajām garantijām, likumību, ņemot vērā samērīguma un piesardzības principus, vispirms ir jānorāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 II pielikuma 1. nodaļu prasības, lai trešo valsti varētu iekļaut Direktīvas 92/65 17. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzētajā sarakstā, būtībā ir dubults nodrošinājums. Pirmkārt, izcelsmes valstij ir jābūt efektīvai veterinārajai sistēmai, kas aprīkota ar kompetentām laboratorijām. Otrkārt, Savienībā importētajiem dzīvniekiem ir jānāk no šajā valstī apstiprināta audzēšanas uzņēmuma un tādējādi tiem ir jābūt audzētiem nebrīvē. Šo abu nosacījumu mērķis ir ļaut veikt ciešu dzīvnieku uzraudzību un ātri īstenot slimību kontroles pasākumus.

- 64 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), Vispārējā tiesa nosprieda, ka režīms, ar kuru paredzētas dzīvnieku veselības prasības putnu tirdzniecībai un importam Savienībā, kas īpaši ir paredzēts Direktīvā 92/65, konkrētāk, tās 17. panta 2. un 3. punktā, kā arī 18. panta 1. punkta pirmajā un ceturtajā ievilkumā, ar kuriem ir pamatota Regula Nr. 318/2007, ir balstīts uz iepriekšējas atļaujas saņemšanas principu. Saskaņā ar šo principu dzīvnieku veselības un prevencijas iemeslu dēļ principā ir aizliegts jebkāds dzīvnieku imports no trešajām valstīm un tas ir atļauts tikai tad, ja ir saņemta skaidra atļauja, kas ir saistīta ar formalitāšu izpildi un obligātu iepriekšēju pārbaūžu veikšanu, radot pamatu trešo valstu, no kurām ir atļauts veikt importu, saraksta izveidošanai (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 140. un 141. punkts). Pamatojoties uz Direktīvas 92/65 17. panta 2. punktu, Komisijai tādējādi ir tiesības no šī saraksta izslēgt vai svītrot atsevišķas trešās valstis, kā rezultātā automātiski ir aizliegts jebkāds dzīvnieku imports no minētajām valstīm (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 142. un 143. punkts).
- 65 Tādējādi Komisijai ir plaša rīcības brīvība, lai “pieņemtu dzīvnieku veselības noteikumus, lai laistu tirgū dzīvniekus”, Direktīvas 92/65 preambulas piektā apsvēruma nozīmē, kas noteikti ietver iespēju neatļaut Savienībā importēt atsevišķas dzīvnieku sugas no atsevišķām valstīm, kuras neatbilst paredzētajiem importa nosacījumiem (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 146. punkts). Turklāt saskaņā ar Direktīvas 92/65 17. panta 3. punkta c) apakšpunktu, kurā ir minēta Komisijai dotā atļauja izstrādāt “īpašas dzīvnieku veselības prasības – jo īpaši, lai aizsargātu [Savienību] no dažām eksotiskām slimībām”, ir nodrošināts aizsardzības un prevencijas mērķis, kas ir raksturīgs piesardzības principam, kura īstenošanai Komisijai šajā kontekstā ir plaša rīcības brīvība (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 147. punkts).
- 66 Tādējādi spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), Vispārējā tiesa būtībā nosprieda, ka tāds tiesiskais regulējums, ar kuru paredzēti nosacījumi putnu importam Savienībā no trešajām valstīm, kas var sniegt garantijas, kuras ir līdzvērtīgas Savienības garantijām, un kas iekļauts Regulā Nr. 318/2007, atbilst Direktīvas 92/65 mērķiem un priekšrakstiem, kā arī piesardzības principam, un nav arī nesamērīgs.
- 67 Šīs lietas apstākļos ir jāuzskata, ka šis secinājums principā ir piemērojams gan Regulai Nr. 318/2007, gan Īstenošanas regulai Nr. 139/2013, jo pēdējā minētā ir Regulas Nr. 318/2007 “kodifikācija” un tajā būtībā ir pārņemts tās saturs (skat. 30. punktu).
- 68 Turklāt ir jānorāda, ka apgalvotais notverto savvaļas putnu “pilnīgs importa aizliegums” tikai izriet no prasības, ka dzīvniekiem ir jānāk no apstiprināta audzēšanas uzņēmuma, kurā tie tiek audzēti nebrīvē, nevis no savvaļas.
- 69 Taču, ņemot vērā šaubas par notverto savvaļas dzīvnieku veselības stāvokli (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 159. punkts), jākonstatē, ka prasība, ka dzīvniekiem ir jānāk no apstiprināta audzēšanas uzņēmuma, kurā tie tiek audzēti nebrīvē, tai pievienojot prasību par efektīvu veterināro sistēmu, ir neatņemams veselības uzraudzības un preventīvas kontroles izcelsmes trešajā valstī nosacījums, kas, savukārt, ir nosacījums tam, lai šī trešā valsts ievērotu garantijas, kas ir līdzvērtīgas Savienības garantijām, un tās iekļaušanai to trešo valstu sarakstā, no kurām ir atļauts dzīvnieku imports Savienībā.
- 70 Tādējādi 64. punktā aprakstītais iepriekšējās atļaujas izsniegšanas princips, kas ir noteikts saskaņā ar Regulas Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 tiesiskajiem pamatiem un atbilstoši piesardzības principam, ir jāpiemēro, balstoties nevis uz prezumpciju par vispārējo veselības situāciju izcelsmes trešajā valstī, bet gan uz to, vai ir iegūtas garantijas tam, ka tiek uzraudzīta putnu, kas tiek audzēti šajā valstī apstiprinātā audzēšanas uzņēmumā, veselība. Šīs garantijas ļauj ar pietiekamu zinātnisku skaidrību noteikt, vai minētajā valstī, neatkarīgi no tās ģeogrāfiskās atrašanās vietas un šādas prezumpcijas, nav slimību.

- 71 No tā izriet, ka, ciktāl apgalvotais notvertu savvaļas putnu “pilnīgs importa aizliegums” Savienībā izriet no garantijām, kuras pieprasa princips par iepriekšēju atļauju izsniegšanu trešajā valstī, Komisija, pieprasot šādas garantijas Regulā Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulā Nr. 139/2013, rīkojoties savas plašās rīcības brīvības ietvaros (skat. 42. punktu), nav pieļāvusi nevienu acīmredzamu kļūdu, nedz arī būtiski pārkāpusi samērīguma principu vai piesardzības principu.
- 72 Treškārt, attiecībā uz to, vai aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus ģeogrāfiskais tvērums šajā gadījumā ir samērīgs, ir jāuzskata, ka Komisija varēja pārsniegt savu rīcības brīvību un pārkāpt samērīguma principu tikai tad, ja tā neatļautu importēt šādus putnus no zonām, kurās acīmredzami nav putnu gripas.
- 73 Taču, ņemot vērā zinātniskos datus, kurus lietas materiālos ir norādījuši lietas dalībnieki, jākonstatē, ka putnu gripas *IAHP* vai *IAFP* forma var būt savvaļas putniem visos kontinentos.
- 74 Pirmkārt, *OIE* pieņemtā 23. Sauszemes dzīvnieku veselības kodeksa 10.4.27. panta otrajā daļā ir noteikts:
- “Gripas A tipa vīrusa klātbūtne savvaļas putnos ir īpaša problēma. Būtībā neviena dalībvalsts nevar paziņot, ka tajā A tipa gripa savvaļas putnus nav skārusi, [ņemot vērā attiecībā uz šiem putniem noteiktos vispārējā paziņošanas un informācijas apmaiņas pienākuma, kāds paredzēts mājputnu gadījumā, ierobežojumus].”
- 75 Komisijas sagatavotajā 2015. gada 19. maija paziņojumā *OIE* uzsver arī savvaļas putnu kā vīrusa perēkļu un pārnēsātāju lomu dažādās putnu gripas epidēmijās, vienlaicīgi uzstājot uz to, ka pastāv citi pārnēsāšanas faktori, it īpaši mājputnu audzēšanā, ja netiek ievērota pienācīga piesardzība.
- 76 Otrkārt, jākonstatē, ka Dienvidameriku un Okeāniju jau bija skāris putnu gripas vīruss un tajās tika inficēti savvaļas putni. Prasītāju apgalvojumi par pretējo balstās uz neskaidrām *OIE* kartēm, kas attiecas tikai uz ierobežotiem laikposmiem (2010., 2011. un 2013. gadu), un dokumentiem, kas attiecas tikai uz H5N1 vīrusu, lai gan *EFSA* tās 2005., 2006. un 2008. gada atzinumos izvērtēja dažādus H5 un H7 apakšgrupu vīrusus.
- 77 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, ņemot vērā Komisijas iesniegtos zinātniskos datus, kuru ticamību prasītāji neapstrīd, vispirms ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (*FAO*) savā ziņojumā par *IAHP* Meksikā (“Highly Pathogenic Avian Influenza in Mexico (H7N3)” [Augsti patogēna putnu gripa (H7N3) Meksikā], *Empres Watch*, 26. sējums, 2012. gada augusts, 63.–71. lpp.) apstiprina, ka H7N3 vīruss ir sastopams savvaļas putnos visā pasaulē, kā to pierāda Ziemeļamerikā, Dienvidamerikā (it īpaši Peru), Eiropā un Āzijā veiktās pārbaudes, un norāda, ka visbiežāk novērotais vīrusa ievazāšanas vai izplatības veids ir savvaļas putnu migrācija un kontakts ar mājputniem. Turklāt, kā izriet no Komisijas iesniegta zinātniskā raksta (“Avian Influenza in wild birds from Chile, 2007–2009” [Putnu gripa Čīles savvaļas putnu vidū, 2007.–2009. gads], *Virus Research* 199 (2015), 42.–45. lpp.), vīruss H5N9 tika atklāts arī savvaļas putniem Čīlē laikā no 2007. līdz 2009. gadam. *OIE* interneta vietnē redzams, ka par H7N7 vīrusa epidēmiju tika ziņots arī Austrālijā 2012. un 2013. gadā. Turklāt jauni *IAHP* izraisīti vīrusi, it īpaši vīruss H5N8, 2014. gadā tika novēroti ASV un Meksikā, un tie varēja izplatīties Dienvidamerikā un apvienoties ar savvaļas putnu populācijās jau esošiem vīrusiem. Visbeidzot parādījās vīruss H7N9, kuram ir zema patogenitāte un kas neizraisa gandrīz nekādas klīniskās pazīmes putniem, bet nopietni apdraud cilvēkus.
- 78 Attiecībā uz prasītāju apgalvojumu, ka Dienvidamerikā konstatētie infekcijas gadījumi attiecoties tikai uz izolētiem savvaļas putniem, kas tika atrasti gar visu Klusā okeāna piekrastes migrācijas ceļu, nevis mītnēs, kādas ir putnu fermas, jāuzskata, ka šādas atšķirības var izskaidrot neiespējamība savvaļas putnus uzraudzīt tikpat stingri kā putnu fermu mājputnus, tādējādi šāds apraksts noteikti ir izolēts un pieejamie zinātniskie dati var neatspoguļot kopējo inficēto savvaļas putnu skaitu.

- 79 Daudzām trešajām valstīm nav nepieciešamo resursu vīrusa noteikšanai savvaļas putnos, lai to veiktu, ir nepieciešama veterinārās uzraudzības sistēma visā teritorijā un kompetentu laboratoriju veikta diagnostika. Ņemot vērā, ka Komisijai nav jāvada uzraudzības programmas vai jāizveido diagnostikas laboratorijas trešajās valstīs, tas, ka slimība to nav skārusi, ir jāpierāda izcelsmes valstij, sniedzot Savienības prasībām atbilstošas garantijas, kas noteiktas Regulas Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 II pielikumā. Šajā ziņā ir jānorāda, kā to dara Komisija, ka atsevišķas Dienvidamerikas valstis (Bolīvijas Daudznacionālā Valsts, Gviāna, Paragvajes Republika, Surinamas Republika un Venecuēlas Bolivāra Republika) pat nav lūgušas tās iekļaut Regulā Nr. 798/2008 paredzētajā to valstu sarakstā, kurām ir atļauts importēt mājputnus Savienībā (skat. 24. punktu), jo šis saraksts saskaņā ar Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 I pielikumu (skat. 30. punktu) ir piemērojams arī citiem putniem, kuru imports ir atļauts, piemēram, nebrīvē audzētiem savvaļas putniem.
- 80 Treškārt, no dažādiem dokumentiem, kurus lietas dalībnieki ir iekļāvuši lietas materiālos, izriet, ka notvertu savvaļas putnu imports no trešajām valstīm joprojām ir augsta riska slimības pārnēsāšanas veids, it īpaši migrācijas laika posmā, un ka tas it īpaši ietver risku ieviest jaunus *IAHP* un *IAFP* vīrusu celmus, kuru šobrīd Savienībā nav un kas varētu apvienoties augsti patogēnā vīrusā un tikt tieši vai netieši pārnēsāts uz Eiropas savvaļas putnu vai mājputnu populācijām.
- 81 Tādējādi saskaņā ar *Friedrich-Loeffler-Institut* (Fridriha Lēflera institūts) 2014. gada 25. novembra atzinumu, kuru ir iesnieguši paši prasītāji, risks, ka savvaļas putni pārnēsās vīrusu *IAHP* uz Vācijas mājputniem, tiek kvalificēts kā “augsts”, tāds pats risks izriet no nelegāla importa no trešajām valstīm, savukārt risks, kas izriet no nebrīvē audzētu savvaļas putnu likumīga importa no trešajām valstīm, proti, pēc Regulas Nr. 318/2007 pieņemšanas, vai tirdzniecības starp dalībvalstīm, tiek kvalificēts kā “ļoti neliels”, un risks saistībā ar personu un transportlīdzekļu apriti Savienībā tiek kvalificēts kā “neliels”.
- 82 Savā nākamajā, 2015. gada 3. jūnija, atzinumā, kuru iesniegusi Komisija, *Friedrich-Loeffler-Institut* vispirms konstatē, ka “situācija pasaulē saistībā ar *IAHP*, kuru izraisa dažādi [vīrusu] celmi, ir sasniegusi bezprecedenta apmēru”. Turpinājumā tas norāda, ka “abpusēja [vīrusa H5N8] pārnēsāšana starp savvaļas putniem un mājputniem ir iespējama tieša kontakta ceļā vai arī kontaktējoties ar materiālu, kas ir inficēts ar ekskrementiem”, un ka “paaugstinātas rekombinācijas biežums Amerikas kontinentā liek domāt, ka [minētajam vīrusam] Ziemeļamerikas savvaļas putnu populācijā bija jābūt plaši izplatītam jau kopš 2014. gada”. Ar savvaļas putniem saistītais risks Vācijā, protams, ir pazemināts līdz “neliels–vidējs”, tomēr tikai līdz 2015. gada augustam – šo putnu migrācijas periodam.
- 83 No Komisijas iesniegto zinātnisko datu kopuma, kuru ticamību prasītāji neapstrīd, it īpaši izriet, ka, pirmkārt, neviena valsts saskaņā ar *OIE* noteikumiem, kas bija spēkā faktisko apstākļu rašanās brīdī, nevarēja sevi atzīt par tādu, kurā savvaļas putni ir neskarti vai brīvi no vīrusa *IAFP* un *IAHP*, otrkārt, ka ir ziņots par vīrusa infekcijas gadījumiem Dienvidamerikā un Okeānijā, lai gan citi iespējamie gadījumi tajās ar pašreiz pieejamajiem līdzekļiem nav konstatēti, un, treškārt, ka notvertu savvaļas putnu imports Savienībā joprojām ir augsta riska slimības pārnesšanas veids.
- 84 Prasītāji nav iesnieguši nevienu dokumentu, kas skaidri un ar pietiekamu pierādījuma spēku apliecinātu to, ka atsevišķas valstis vai atsevišķi kontinenti, it īpaši Dienvidamerika un Okeānija, būtu ilgstoši neskarti vai brīvi no putnu gripas vīrusa vai ka vispārīgi notvertie savvaļas putni nerada nekādu šī vīrusa izplatības risku.
- 85 Tādējādi ir jākonstatē, ka joprojām ir augsta limeņa zinātniska nenoteiktība saistībā ar putnu gripas izplatības risku Savienībā, importējot notvertus savvaļas putnus no pasaules trešajām valstīm.
- 86 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka pirmo iebildumu saistībā ar būtisku samērīguma principa pārkāpumu pārāk plaša aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus ģeogrāfiskā tvēruma dēļ, kas esot noteikts Regulā Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulā Nr. 139/2013, nevar apmierināt.

– Par otro iebildumu saistībā ar karantīnas kā mazāk apgrūtināša līdzekļa nepiemērošanu

87 Ar otro iebildumu prasītāji apgalvo, ka, tā kā valstīs, kuras joprojām skar putnu gripa, infekcijas izplatība palēninās, Komisijai esot bijusi jānodrošina priekšroka karantīnai, lai arī dubultai – proti, gan trešajā valstī, gan importa dalībvalstī, – kā mazāk apgrūtināšam minētās izplatības kontroles līdzeklim.

88 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.

89 Vispirms ir jānorāda, ka šis iebildums šķiet analogs Vispārējās tiesas izvērtētajam iebildumam spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451).

90 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Vispārējā tiesa spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451, 158. un 159. punkts), nosprieda:

“Runājot par alternatīvu, ko veido savvaļas putnu ievietošana karantīnā, ir jānorāda, ka EPNI savā otrajā [2006. gada] atzinumā, protams, norādīja, ka iespējamība, ka subklīnisku infekciju ieguvuši putni tiks izlaisti brīvībā karantīnas laikā, ir ļoti neliela. Tomēr tā atzina risku, ka daži putni varētu būt tikuši izlaisti brīvībā, kaut gan tie bijuši inficēti. Turklāt no *DEFRA* [Apvienotās Karalistes valdības] ziņojuma izriet, ka tāpēc, ka nav zināma savvaļas putnu veselības vēsture, jo tie tiek notverti neilgi pirms to eksportēšanas, nav zināms arī to veselības stāvoklis.

Tādējādi, ņemot vērā šo risku un neskaidrības par notverto savvaļas putnu veselības stāvokli, ir jāsecina, ka, pieņemot Regulu Nr. 318/2007, Komisija attiecībā uz minētajiem putniem nav ne veikusi acīmredzami nesamērīgus pasākumus, ne arī acīmredzami pārsniegusi savu plašo novērtējuma brīvību atbilstoši piesardzības principam tāpēc, ka tā izslēdza savvaļas putnu ievietošanu karantīnā kā alternatīvu pasākumu, kas ir mazāk ierobežojošs salīdzinājumā ar [notvertu savvaļas putnu] importa [Savienībā] aizliegumu.”

91 Turklāt Vispārējā tiesa spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), uzsvēra, ka attiecībā uz apdraudējuma novēršanu savvaļas putni atšķiras no nebrīvē audzētiem putniem. Šo pēdējo minēto putnu gadījumā ir iespējams noteikt stingru veselības kontroli jau kopš to dzimšanas, pat paredzot to audzēšanu slēgtā vidē vai tos norobežojot no mājputniem. Tādējādi Vispārējā tiesa secināja, ka prasītāji lietā, kurā tika pieņemts šis spriedums, nevarēja pārnest Komisijai, ka tā ir veikusi acīmredzami nesamērīgu pasākumu, nošķirot savvaļas putnus un nebrīvē izaudzētus putnus (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 162. un 163. punkts).

92 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka prasītāji nav iesnieguši nevienu dokumentu, kas varētu atcelt šo Vispārējās tiesas vērtējumu, kurš atbilst samērīguma un piesardzības principiem, kā arī *EFSA* 2006. gada ziņojumam, kā arī *EFSA* 2008. gada ziņojumam. Gluži pretēji, pret prasītāju norādīto apgalvoto “infekcijas izplatības palēnināšanos” ir jāizturas piesardzīgi, ņemot vērā Komisijas iesniegtos zinātniskos datus (skat. 74.–82. punktu).

93 Tādējādi šīs lietas apstākļos ir jāuzskata, ka 91. punktā minētais secinājums identisku pamatu dēļ principā ir piemērojams gan Regulai Nr. 318/2007, gan Īstenošanas regulai Nr. 139/2013, jo pēdējā minētā ir Regulas Nr. 318/2007 “kodifikācija” un tajā būtībā ir pārņemts tās saturs (skat. 30. punktu).

94 No tā izriet, ka otrais iebildums saistībā ar būtisku samērīguma principa pārkāpumu, nepiemērojot karantīnu kā mazāk apgrūtināšu putnu gripas kontroles līdzekli, nevar tikt apmierināts.

– Par trešo iebildumu saistībā ar intensīvāku migrējošo putnu uzraudzības kā efektīvāka līdzekļa nepiemērošanu

- 95 Ar trešo iebildumu prasītāji apgalvo, ka intensīvāka migrējošo putnu uzraudzība, iespējams, tai pievienojot preventīvas izolācijas pienākumu mājputniem, kas tiek audzēti gar migrācijas ceļiem, Komisijai radītu efektīvāku putnu gripas izplatības kontroles līdzekli.
- 96 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.
- 97 Vispirms ir jākonstatē, ka putnu gripas vīrusa pārnēsāšana, ko veic migrējoši savvaļas putni, ir paralēls pārnēsāšanas ceļš un, neraugoties uz to, vīrusu var pārnēsāt savvaļā notverti savvaļas putni. Tādējādi intensīvāka migrējošo putnu uzraudzība, pat ja to papildina ar pastiprinātiem bioloģiskās drošības pasākumiem, piemēram, obligātu mājputnu izolāciju Savienības migrācijas ceļos, nerada efektīvāku aizstājējrisinājumu, salīdzinot ar aizliegumu Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus.
- 98 Turklāt ir jāuzskata, ka migrējošu putnu uzraudzība, to papildinot ar savvaļas putnu skrīninga testiem, nerada reālu aizstājējpasākumu, ņemot vērā tā sarežģītību, lielās izmaksas un zemo reprezentatīvātāti. Kā atzīst pati Komisija, skrīninga testi, kas Savienībā 2008. gadā tika veikti aptuveni 50 000 savvaļas putniem, iesaistot ievērojamus resursus, skar tik ierobežotu putnu skaitu, ka to rezultātus nevar uzskatīt par reprezentatīviem.
- 99 Katrā ziņā jānorāda, ka Savienība nevar noteikt par pienākumu trešajām valstīm, it īpaši Dienvidamerikas un Āfrikas valstīm, veikt intensīvāku savvaļas putnu uzraudzību.
- 100 Tādējādi jānorāda, ka savvaļas putnu veselības stāvokli ar pietiekamu zinātnisku noteiktību var apzināt un noskaidrot tikai tad, ja šie putni tiek audzēti nebrīvē un pastāvīgi uzraudzīti šim nolūkam apstiprinātos audzēšanas uzņēmumos, izmantojot efektīvu veterināro sistēmu.
- 101 No tā izriet, ka trešais iebildums par būtisku samērīguma principa pārkāpumu, nepiemērojot intensīvāku migrējošo putnu uzraudzību kā mazāk apgrūtināšu putnu gripas kontroles līdzekli, nevar tikt apmierināts.
- 102 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, pieņemot Regulu Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulu Nr. 139/2013, Komisija, īstenojot savu plašo rīcības brīvību, nav pieļāvusi nevienu acīmredzamu kļūdu, nedz arī būtiski pārkāpusi samērīguma principu, it īpaši attiecībā uz aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus ģeogrāfisko tvērumu vai piesardzības principu.
- 103 Tādējādi otrais pamats ir jānoraida.

Par trešo pamatu saistībā ar būtisku rūpības pienākuma pārkāpumu

- 104 Ar trešo pamatu prasītāji, balstoties uz spriedumu lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), apgalvo, ka Komisija ir būtiski pārkāpusi savu rūpības pienākumu likumdošanas procesā, turpinot “bez kritiska skatījuma” aizliegumu Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus balstīt uz *EFSA* 2005. un 2006. gada atzinumiem, nepieprasot *EFSA* sniegt jaunāku atzinumu un neņemot vērā pašreizējo zinātnisko atziņu, kuras apkopojis *OIE* un kuras ir konsolidētas kopš 2010. gada, stāvokli. It īpaši tie norāda, ka, tā kā, pieņemot Īstenošanas regulu Nr. 139/2013, inficēšanās ar putnu gripas vīrusu izplatības veidi un riski jau tika pētīti un novēroti aptuveni desmit gadu garumā, Komisijai vajadzēja ņemt vērā *OIE* datus, ar kuriem tika pierādīta pilnīga putnu gripas infekcijas gadījumu neesamība Dienvidamerikas savvaļas putnu vidū, kā arī pilnīga Dienvidamerikas vai Okeānijas savvaļas putnu kontakta ar Āzijas putniem, kurus ir skāris vīruss, neesamība.

- 105 Prasītāji uzskata, ka, ņemot vērā šīs zinātniskās atziņas, atsevišķas infekcijas neskartas valstis esot bijušas jāatbrīvo no aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus, un karantīna, to papildinot ar intensīvāku migrējošo putnu uzraudzību, būtu bijis piemērotāks līdzeklis. Turklāt Regulai Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulai Nr. 139/2013 būtu precīzi jāatspoguļo zinātnisko atziņu stāvoklis ne tikai to pieņemšanas laikā, bet arī visā to spēkā esamības laikā, kas nozīmējot, ka tās laika gaitā vajadzības gadījumā esot jāpielāgo. Turklāt Komisija neesot lūgusi *EFSA* īpaši izpētīt ar starptautisko mājputnu tirdzniecību saistītos riskus.
- 106 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.
- 107 No pastāvīgas judikatūras izriet, ka gadījumā, ja Savienības iestādei ir plaša rīcības brīvība, ir ļoti svarīgi pārbaudīt, vai administratīvo procedūru ietvaros ir ievērotas Savienības tiesību sistēmā noteiktās garantijas. Viena no šīm garantijām ir kompetentās iestādes pienākums rūpīgi un objektīvi pārbaudīt visus izskatāmās lietas apstākļus un pietiekami pamatot savu nolēmumu. Komisijas pienākuma rūpīgi savākt faktiskos pierādījumus, kas ir nepieciešami tās rīcības brīvības īstenošanai, izpilde, kā arī šīs izpildes pārbaude Savienības tiesā ir tik svarīgas, ka minētās rīcības brīvības īstenošana ir pakļauta tikai ierobežotai pārbaudei tiesā pēc būtības, proti, pārbaudei, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 84. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 108 Šajā gadījumā, pirmkārt, ir jāprecizē spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), konstatēto pretlikumību juridiskā piemērojamība un, otrkārt, jālemj par to, vai šajā gadījumā Komisija ir pārkāpusi savu rūpības pienākumu.
- 109 Pirmkārt, attiecībā uz pretlikumību, kas pastāv, pārkāpjot rūpības pienākumu, konstatējuma, kas veikts spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), piemērojamību vispirms ir jānošķir izskatāmās lietas faktiskais konteksts no konteksta lietā, kurā pasludināts minētais spriedums.
- 110 Spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), Vispārējā tiesa konstatēja, ka Komisija vispirms Lēmumu 2005/760 (skat. 8. punktu) pamatoja ar kļūdu faktos, proti, samainītu paraugu dēļ putns, kurš bija inficēts ar vīrusu H5N1, kas tika konstatēts karantīnas centrā Esekšā (Apvienotā Karaliste), sākotnēji kļūdaini tika reģistrēts ar izcelsmes valsti Surinamā, Dienvidamerikā, lai gan vēlāk izrādījās, ka patiesībā putna izcelsme bija Taivānā, Āzijā, – un vēlāk pārkāpa savu rūpības pienākumu, pieņemot vairākus lēmumus par sākotnējā lēmuma darbības pagarināšanu (skat. 9. punktu), neņemot vērā ziņojuma, kurā tika norādīts uz šo kļūdu, rezultātus. Tādējādi Komisija neizskaidroja iemeslus, kuru dēļ tā tomēr uzskatīja par nepieciešamu saglabāt spēkā savvaļas putnu importa apturēšanu no Dienvidamerikas un noteikt apdraudētos apgabalus Direktīvas 91/496 18. panta 1. punkta izpratnē (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 114. punkts).
- 111 Regula Nr. 318/2007 un Īstenošanas regula Nr. 139/2013, kam ir nozīme šajā lietā, nosakot vispārējās dzīvnieku veselības prasības saskaņā ar Direktīvas 92/65 17. pantu, būtiski atšķiras no Lēmuma 2005/760 un tā darbības pagarināšanas lēmumiem, kurus Vispārējā tiesa atzina par prettiesiskiem spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451). Pirmkārt, šīs regulas, pretēji šiem lēmumiem, nav aizsargpasākumi saistībā ar apdraudētajiem apgabaliem Direktīvas 91/496 18. panta 1. punkta izpratnē, kuru gadījumā rūpīgi būtu jāizvērtē konkrētais apdraudējums attiecīgajās trešajās valstīs. Otrkārt, minētās regulas, pretēji minētajiem lēmumiem, nav pakļautas ierobežotai piemērojamībai laikā, kas liktu veikt atkārtotu izvērtējumu pasākuma termiņa beigās, lai pamatotu tā darbības iespējamu pagarinājumu.
- 112 Turklāt šajā gadījumā Komisija nav balstījies ne uz vienu pierādītu kļūdu un tādējādi neesot varējusi pārkāpt savu rūpības pienākumu, neņemot vērā kādu ziņojumu, kurā šāda kļūda būtu norādīta.

- 113 No tā izriet, ka Vispārējās tiesas pretlikumību konstatējumi spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), iekļaujas īpašā kontekstā, kurā ir ietverti aizsargpasākumi, kas ir balstīti uz pierādītu kļūdu, un tie paši par sevi nevar tikt pārnesti Regulā Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulā Nr. 139/2013.
- 114 Otrkārt, jākonstatē, ka šajā lietā Komisija, vispirms pamatojot Regulas Nr. 318/2007 pieņemšanu ar zinātniskām neskaidrībām, kas izrietēja no *EFSA* 2006. gada atzinuma saistībā ar apdraudējumu, kas saistīts ar notvertu savvaļas putnu importu (skat. 17. punktu), kuru turklāt apstiprina jaunāki Komisijas iesniegti zinātniskie dati (skat. 74.–82. punktu), ir izpildījusi savu rūpības pienākumu saistībā ar aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus zinātnisko pamatojumu, ņemot vērā to, ka papildus vīrusam H5N1 pastāv dažādi vīrusa apakštipi.
- 115 Turklāt 2007. gadā Komisija pieprasīja *EFSA* sniegt jaunu konsolidētu atzinumu (skat. 25. punktu). Jākonstatē, kā to dara Komisija, ka *EFSA* 2008. gada konsolidētais atzinums par putnu gripas ietekmi uz dzīvnieku veselību un labturību un risku to ievazāt Eiropas Savienības putnu fermās apstiprināja *EFSA* 2006. gada atzinuma galveno hipotēzi, ka savvaļas putni ir putnu gripas dabīgs perēklis un to infekcijas apmērs ir grūti nosakāms, jo tiem nav vai gandrīz nav slimības klīnisko pazīmju.
- 116 Attiecībā uz Īstenošanas regulu Nr. 139/2013 arī jākonstatē, ka Komisija, to pieņemot, nav pārkāpusi savu rūpības pienākumu. Prasītāji nav iesnieguši nevienu dokumentu, kas ļautu pierādīt, ka jaunāki zinātniskie dati būtu pretrunā *EFSA* 2006. gada atzinuma galvenajiem secinājumiem, uz kuriem ir balstīta Regulas Nr. 318/2007 pieņemšana, kas ir “kodificēta” ar Īstenošanas regulu Nr. 139/2013.
- 117 Turklāt Komisija lūdza *EFSA* sniegt jaunu atzinumu 2014. gada sākumā, pirms šīs prasības iesniegšanas (skat. 34. punktu). Lai gan šis atzinums attiecās tikai uz vīrusu H5N8, jāuzskata, ka šāds pilnvarojums liek domāt, ka Komisija ir pienācīgi reaģējusi uz apstākļu, kam ir nozīme šo putnu gripas kontroles pasākumu atkārtotā izvērtēšanā, attīstību.
- 118 Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka *EFSA* 2008. un 2014. gada atzinumos esot apstiprināts apdraudējums saistībā ar savvaļas putniem, it īpaši notvertajiem putniem, un pastāvošajām zinātniskajām neskaidrībām attiecībā uz putnu gripas pārnēsāšanu. Tāpat *OIE* veselības kodeksā ir noteikts, ka “būtībā neviena dalībvalsts nevar paziņot, ka tajā A tipa gripa savvaļas putnus nav skārusi” (skat. 74. punktu).
- 119 Tādējādi aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus saglabāšana neizriet no būtiska rūpības pienākuma pārkāpšanas, bet gan, gluži pretēji, tā balstās uz *EFSA* zinātniskajiem atzinumiem, kurus neatceļ *OIE* veselības kodekss, ievērojot plašo Komisijas rīcības brīvību, kas tika īstenota, nepieļaujot acīmredzamu kļūdu.
- 120 Turklāt attiecībā uz apgalvojumu, ka Komisija neesot lūgusi *EFSA* īpaši izvērtēt ar starptautisko mājputnu tirdzniecību saistīto apdraudējumu, jākonstatē, pirmkārt, ka tas nav efektīvs, jo runa ir par paralēlu putnu gripas vīrusa pārnēsāšanas ceļu un, neraugoties uz to, pastāv ar notvertiem savvaļas putniem saistīts apdraudējums, un, otrkārt, tas nav pamatots ar faktiem, jo Komisija jau kopš 2000. gada ir lūgusi *EFSA* sniegt detalizētus zinātniskus atzinumus par apdraudējumiem saistībā ar mājputnu importu un attiecīgi ir pieņēmusi dažādus tiesību aktus, tostarp Regulu Nr. 798/2008 (skat. 24. punktu). Turklāt minētā vīrusa pārnēsāšana, ko veic mājputni, no jauna tika izskatīta *EFSA* 2014. gada atzinumā.
- 121 Visbeidzot Komisija norāda, un prasītāji to neapstrīd, ka 2015. gada 31. martā, ņemot vērā plašo mītņu skaitu, kurās nesen bija konstatēta putnu gripa, kā arī vīrusa H5N8 un citu H5 apakštipa vīrusu apvienošanās, tā lūdza *EFSA* veikt jaunu pētījumu par pārnēsāšanas ceļiem un it īpaši par to, kāda loma ir vīrusam, kurš izraisa *IAFP*, kas ir grūti konstatējama savvaļas putniem, bet ir potenciāli bīstama cilvēkiem.

122 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, pieņemot un atstājot spēkā Regulu Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulu Nr. 139/2013, Komisija nav pieļāvusi nevienu acīmredzamu kļūdu, īstenojot tās plašo rīcības brīvību, nedz arī kādu būtisku sava rūpības pienākuma pārkāpumu.

123 Trešais pamats tādēļ ir jānoraida.

Par pirmo pamatu saistībā ar būtisku darījumdarbības brīvības, brīvības izvēlēties profesiju un tiesību uz īpašumu (Pamattiesību hartas 15.–17. pants) pārkāpumu

124 Ar pirmo pamatu prasītāji apgalvo, ka aizliegums Savienībā importēt savvaļas putnus, kas paredzēts Regulā Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulā Nr. 139/2013, esot būtiski pārkāpis to darījumdarbības brīvību, brīvību izvēlēties profesiju un tiesības uz īpašumu, kas nodrošinātas Pamattiesību hartas 15.–17. pantā. Konkrētāk, tie norāda, ka šis aizliegums tiem neesot ļāvis īstenot importa darījumus un notvertu savvaļas putnu tālākpārdošanu, kā arī izmantot karantīnas stacijas, kuras tie šim nolūkam esot uzcēluši pirms 2005. gada. Tādējādi tie esot novesti līdz “nabadzības sliksnim”, pat “sabrūkuma robežai”, jo esot samazinājies to apgrozījums un viņi esot zaudējuši savas investīcijas šajās karantīnas stacijās. Šajā pamatā viņi arī atkārtoti savus iebildumus par minētā aizlieguma nesamērīgumu it īpaši tā pārāk plašā ģeogrāfiskā tvēruma dēļ.

125 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.

126 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka brīvība izvēlēties profesiju, darījumdarbības brīvība un tiesības uz īpašumu ir pamattiesības ir paredzētas Pamattiesību hartas 15.–17. pantā. Tomēr šīs tiesības nav uztveramas kā absolūtas prerogātas, bet gan ir jāņem vērā saistībā ar to funkciju sabiedrībā. Tādējādi to izmantošanai var tikt piemēroti ierobežojumi ar nosacījumu, ka šie ierobežojumi faktiski atbilst Savienības vispārējo interešu mērķim un attiecībā uz vēlamo mērķi nav uzskatāmi par nesamērīgu un nepieņemamu traucējumu, kas apdraudētu pašu tādējādi garantēto tiesību būtību (šajā ziņā skat. spriedumu *ATC* u.c., minēts 31. punktā, EU:T:2013:451, 188. punkts un tajā minētā judikatūra).

127 Šajā lietā vispirms ir jānorāda, ka šis iebildums šķiet analogs Vispārējās tiesas izvērtētajam iebildumam spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451).

128 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Vispārējā tiesa spriedumā lietā *ATC* u.c., minēts 31. punktā (EU:T:2013:451), nosprieda:

“No [iepriekš veiktā] vērtējuma attiecībā uz to pasākumu samērīgumu, kas ir veikti saskaņā ar Regulu Nr. 318/2007, izriet, ka minētajiem pasākumiem ir leģitīms vispārējo interešu mērķis, proti, cilvēku veselības un dzīvnieku veselības aizsardzība no putnu gripas vīrusa izplatīšanās riska, un ka tādēļ tie nav acīmredzami nesamērīgi. Līdz ar to tie nevar tikt uzskatīti par nesamērīgu un nepieņemamu ierobežošanu, kas būtu apdraudējusi pašu prasītāju tiesību uz īpašumu un brīvības veikt saimniecisko darbību būtību. Šajā ziņā ir jāprecizē, ka, ciktāl ar minēto regulu joprojām ir atļauts nebrīvē izaudzēt putnu imports, joprojām ir iespējams veikt ar šo putnu importēšanu saistītu saimniecisko darbību.”

129 Tādējādi šīs lietas apstākļos ir jāuzskata, ka 128. punktā minētais secinājums identisku pamatu dēļ principā ir piemērojams gan Regulai Nr. 318/2007, gan Īstenošanas regulai Nr. 139/2013, jo pēdējā minētā ir Regulas Nr. 318/2007 “kodifikācija” un tajā būtībā ir pārņemts tās saturs (skat. 30. punktu).

130 Faktiski prasītāji šajā lietā nav ne pierādījuši, ne pat apgalvojuši, ka Regula Nr. 318/2007 un Īstenošanas regula Nr. 139/2013 apdraudētu pašu to pamattiesību būtību.

131 Turklāt paši prasītāji atzīst, ka tie joprojām veic savus putnu tirdzniecības darījumus, vienlaikus precizējot, ka šobrīd tie attiecas uz Savienībā audzētiem putniem, kas vai nu tiek pirkti no trešajām personām, vai “ar lielām izmaksām tiek audzēti” viņu pašu audzētavās.

- 132 Jāuzskata, ka iespējams apgrozījuma kritums vai iespējama peļņas negūšana saistībā ar pašizmaksas starpībām starp nebrīvē audzētiem putniem un savvaļā notvertiem putniem acīmredzami nerada apdraudējumu pašai to pamattiesību būtībai, kas ievērojami pārsniedz uzņēmējdarbības iespējas.
- 133 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka prasītāji kā dzīvnieku tirgotāji saglabā brīvību importēt nebrīvē audzētus dekoratīvos putnus, tos tirgot un šim nolūkam izmantot savas karantīnas stacijas. Saskaņā ar Regulas Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 5. pantu nebrīvē audzētu dekoratīvo putnu imports atšķirībā no savvaļā notvertu putnu importa bija un joprojām ir atļauts ar nosacījumu, ka ir ievērotas konkrētas dzīvnieku veselības prasības.
- 134 Tādējādi savvaļas putnu importēšanas Savienībā statistika, kuru ir iesniegusi Komisija un kuru prasītāji neapstrīd, pat pierāda, ka pēc krituma laikā no 2005. līdz 2006. gadam bija vērojams pieaugums laikā no 2006. līdz 2010. gadam un vēl lielāks pieaugums bija vērojams laikā no 2010. līdz 2014. gadam. Komisija iesniedza arī sarakstu ar trīspadsmit iestādēm, kas atrodas sešās trešajās valstīs, proti, Argentīnas Republikā, Kanādā, Čīles Republikā, Amerikas Savienotajās Valstīs, Izraēlas Valstī un Filipīnu Republikā, un kas ir apstiprinātas saskaņā ar Regulas Nr. 318/2007, kā arī vēlāk Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 4. pantu un II pielikumu (skat. 20. punktu), lai tās varētu eksportēt uz Savienību nebrīvē audzētus savvaļas putnus.
- 135 Tāpat jānorāda, kā to dara Komisija, pretēji prasītāju norādītajam, ka karantīnas stacijas joprojām ir izmantojamas Savienībā. Nebrīvē audzētiem savvaļas putniem, kā arī atsevišķiem savvaļas putniem, kuru imports ir atļauts atbilstoši Regulas Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulas Nr. 139/2013 2. pantā paredzētajiem izņēmuma noteikumiem, ir dubultas karantīnas pienākums, jo tas attiecas gan uz eksportētājvalsti, gan Savienību.
- 136 Tādējādi saskaņā ar Komisijas iesniegto statistiku, pret kuru prasītāji neiebilst, karantīnas staciju skaits Savienībā kopš 2007. gada nav būtiski samazinājies un pat ir izsniegtas atļaujas jaunām stacijām. Piemēram, 2014. gadā, tāpat kā 2007. gadā, Vācijā bija 24 aktīvas karantīnas stacijas.
- 137 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Regulā Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulā Nr. 139/2013 iekļautie pasākumi ir leģitīmi un samērīgi prasītāju brīvības izvēlēties profesiju, darījumdarbības brīvības un tiesību uz īpašumu ierobežojumi 126. punktā minētās judikatūras izpratnē atbilstoši Pamattiesību hartas 52. panta 1. punktam un ka, pieņemot un atstājot spēkā minētās regulas, Komisija, īstenojot tās plašo rīcības brīvību, nav pieļāvusi nevienu acīmredzamu kļūdu, nedz arī būtisku pamattiesību pārkāpumu.
- 138 Tādējādi pirmais pamats ir noraidāms.
- 139 Ņemot vērā, ka, pieņemot un atstājot spēkā Regulu Nr. 318/2007 un Īstenošanas regulu Nr. 139/2013, Komisija nav pieļāvusi nevienu acīmredzamu kļūdu, īstenojot tās plašo rīcības brīvību, un nav pietiekami būtiski pārkāpusi ne samērīguma principu, ņemot vērā piesardzības principu, ne rūpības pienākumu, ne prasītāju pamattiesības saskaņā ar Pamattiesību hartas 15.–17. pantu, jāsecina, ka prasītāji šajā lietā nav pierādījuši Komisijas prettiesiskas rīcības esamību.

Par prasību par zaudējumu atlīdzību

- 140 Ar to, ka šajā lietā tika konstatēta Komisijas prettiesiskas rīcības neesamība, pietiek, lai noraidītu šīs iestādes ārpuslīgumisko atbildību, un nav nepieciešams, pirmkārt, izvērtēt tās iesniegtos apgalvojumus par nepieņemamību un nepamatotību attiecībā uz prasītāju apgalvoto cēloņsakarību un zaudējumiem, nedz arī, otrkārt, apmierināt prasītāju lūgumu kā ekspertu izsaukt OIE direktoru B. V. kungu.
- 141 Tātad prasība par zaudējumu atlīdzību ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ¹⁴² Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- ¹⁴³ Tā kā prasītājiem spriedums ir nelabvēlīgs, viņiem ir jāpiespriež papildus saviem tiesāšanās izdevumiem atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus atbilstoši tās prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) ***Zoofachhandel Züpke GmbH, Zoohaus Bürstadt, Helmut Ofenloch GmbH & Co. KG, Zoofachgeschäft – Vogelgroßhandel Import-Export Heinz Marche, Rita Bürgel un Norbert Kass* papildus saviem tiesāšanās izdevumiem atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus.**

Gratsias

Kancheva

Wetter

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2016. gada 17. martā.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture	2
Iepazīstināšana ar prasītājiem	2
Par Direktīvu 91/496/EEK un Direktīvu 92/65/EEK	2
Par EFSA 2005. gada atzinumu	2
Par Lēmumu 2005/760/EK un paredzēto pasākumu darbības pagarināšanu	3
Par EFSA 2006. gada atzinumu	3
Par Regulu (EK) Nr. 318/2007	4
Par EFSA 2008. gada atzinumu	6
Par Īstenošanas regulu (ES) Nr. 139/2013	7
Par 2013. gada spriedumu lietā ATC u.c./Komisija	7
Par EFSA 2014. gada atzinumu	7
Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi	8
Juridiskais pamatojums	8
Par prettiesiskas rīcības esamību	9
Par otro pamatu saistībā ar samērīguma principa pārkāpumu	9
– Par pirmo iebildumu saistībā ar pārāk plašu aizlieguma Savienībā importēt notvertus savvaļas putnus ģeogrāfisko tvērumu	10
– Par otro iebildumu saistībā ar karantīnas kā mazāk apgrūtināša līdzekļa nepiemērošanu	15
– Par trešo iebildumu saistībā ar intensīvāku migrējošo putnu uzraudzības kā efektīvāka līdzekļa nepiemērošanu	16
Par trešo pamatu saistībā ar būtisku rūpības pienākuma pārkāpumu	16
Par pirmo pamatu saistībā ar būtisku darījumdarbības brīvības, brīvības izvēlēties profesiju un tiesību uz īpašumu (Pamattiesību hartas 15.–17. pants) pārkāpumu	19
Par prasību par zaudējumu atlīdzību	20
Par tiesāšanās izdevumiem	21